

עין משפט‏
גור מצוה

לב:

מדרברי שניהם נלמד צער בעלי חיים דאורייתא. וא"ת א"כ אמאי עוקרים על המלכים ולא מדרבי האמורי (ע"ו דף יא.) וי"ל משום דכבוד מלך ונשיא עדיף כמו כל תשחית דנדחה מפני כבודם לאונקלוס (ט) שרף על ר"ג ע' מנה לורי פ"ק דע"ז (סס) ועוד דכיון דכתיב את סוסיהם תעקר קל לדחות מפני המלך: **מִי לֹא עֹסְקִינָן דאדחבי וחבי בטי"ל** משוקיה. וא"ת מ"מ נדרוש ק"ו מטעניה דלית זה חסרון כים וי"ל כיון דטעניה שיש זה חסרון כים לא הויא בשכר דמ"ש מפריקה א"כ אף טעניה דלית זה חסרון כים נמי הוי צחנס ופריקה נכתבה לדרוש שום דרשה אחרת:

מבב"ל דת"ק סבר דזקוק י"ו. המקשה סבור דת"ק נמי ידרוש משאו שהוא יכול לעמוד בו ושאינו יכול לעמוד בו נהי דלין חייב לסייע צחנס משום דלית ביה מלוות פריקה מ"מ בשכר חייב לסייעו משום זער בעלי חיים וא"ת ולרבי יוסי הגלילי דסבר זער בעלי חיים לאו דאורייתא וא"ת ליה לקמן (דף ג.) דטעניה בשכר מ"ש טעניה מפריקה וי"ל דדריש ק"ו מחסרון כים דלכתוז טעניה גרידא דיש טעניה שאין בו חסרון כים וכ"ש פריקה אלא כתב פריקה לאגמורי דטעניה בשכר וכיון דטעניה שאין זה חסרון כים הויא בשכר היכא דאית צה חסרון כים נמי דהיינו היכא דבטיל משוקיה הוי בשכר דילפי' מטעניה דלית זה חסרון כים והשתא לא צא להוכיח רק דזער בעלי חיים דאורייתא ולא לקיים שמכח ק"ו יש להוכיח דזער בעלי חיים דאורייתא דאפשר שק"ו הוי מחסרון כים כדפרישית לר' יוסי וא"ת ודלמא זקוק לו מדרבנן וי"ל דכל הסוגיא מוכחת דאי זער בעלי חיים לאו דאורייתא אינו חייב לסייעו אפי' בשכר כדאמרין בסמוך וכי לימיה למריה צהדיה ליעבד גביה בשכר ולעולם זער בעלי חיים דאורייתא לימא מסייע ליה יבהמת עובד כוכבים מטפל בה כבהמת ישראל אי אמרת בשלמא זער בעלי חיים דאורייתא משום הכי מטפל בה כבהמת ישראל אלא אי אמרת זער בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה. וא"ת והלא בספרי דורש שונאך אפילו שונא עובד כוכבים וי"ל דאסמכתא צעלמא היא דזערבי פסחים (פסחים דף קיג: וסס) מוקי צשונא ישראל:

ול"הטעניה יין אסור אין זקוק לה. אצל שאר דברים זקוק ואפילו לטעון משום איצה: **אמאי** וחדל"ת. וא"ת ולישני צחנס אצל בשכר חייב ולעולם זער בעלי חיים דאורייתא וי"ל דוחדלת משמע לגמרי: **ואי** בטעניה אמאי עויב. וליכא למימר דבטיל משוקיה דאס כן רישא נמי:

לכוף יצרו. וא"ת כיון דזערבי פסחים (סס) מוקי לה צישראל כגון שרשא צו דצר ערוה מה שיין צו לכוף יצרו וי"ל ואי דלא מיירי צשונא דקרא: **מה** אי שונא עובד כוכבים. ה"מ לשנויי ישראל צחנס ולעובד כוכבים בשכר:

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

מדברי שניהם. מדקאמרי תרווייהו פריקה עדיפא: ואפילו ר"ש לא קאמר. דלכטריך למכתב פריקה: אלא משום דלא מסיימי קראי. לטעניה: לאו משום זער בעלי חיים. והכי יליף מה טעניה דליכא זער בעלי חיים חייב פריקה דליכא זער בעלי חיים לא כ"ש: מי לא עסקינן. וכי אין

המקרא מדבר אף בהולך לסחורה דלדהכי בטיל משוקיה: **דע**. דלרבנן דפליגי עליה דר"ש ולר"ש זער בעלי חיים דאורייתא: **מכלל דס"ק**. דרבי יוסי הגלילי רבנן ור"ש: זקוק לו. ואמאי זקוק לו אי משום מלוות עוב סתמא הא כתיב משאו הראוי לו אלא משום זער בעלי חיים: לא דרשינן משאו. למשא הראוי לו דמשאו כל משא שעליו משמע: **וסדר**. דהכי הוא כדדחינא לך דזער בעלי חיים לאו דאורייתא: **עמיד גביה** משום זער בעלי חיים ועל כורחו יטול שכר: **לימא מסייע ליה**. לרבא דלמר לעיל זער בעלי חיים דאורייתא: **מטפל בה**. לפירוק משאה: אי אמרת (ט) לאו דאורייתא. וטעמא משום איצה הוא מש"ה אין זקוק לה שיכול להשמט ולומר דבר איסור הוא לנו: ה"ק ולהטעניה. ולעולם דאורייתא ורישא תנא מטפל זה צין צפריקה צין בטעניה פריקה משום זער בעלי חיים וטעניה משום איצה ולהטעניה יין איסור דלאו זערא איכא ולאו איצה איכא אין זקוק לה: **הסס בטעניה**. לקמיה פריך הא צפריקה כתיב: **משום זערא דישאל** שזריך להשהות סס: **צחמר עובד כוכבים**. ואין צעל המשא שס ועל העובד כוכבים לטעון: **מאי פסקא**. וכי פסקת הדבר כן דכל צהמת עובד כוכבים הוי חמר עובד כוכבים וכל צהמת ישראל הוי חמר ישראל: **שונא שאמרו**. קס"ד שונא שאמרו אשונא דקרא קאי דמשמעיי צפריקה כי תראה חמר שונאך רובן וגו'": **אשונא דמסניתין קאי**. אהך מתניתא דלעיל דשונא לטעון הוא: רובן

בעלי חיים לאו דאורייתא אמאי מטפל בה כבהמת ישראל התם ימוש איבה הכי נמי מסתברא דקתני אם היתה טעונה יין אסור אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין זקוק לה אלא אי אמרת דאורייתא אמאי אין זקוק לה ה"ק ולהטעניה יין אסור אין זקוק לה תא שמע יבהמת עובד כוכבים ומשאוי ישראל וחדלת ואי אמרת זער בעלי חיים דאורייתא אמאי וחדלת עוב תעוב מבעי ליה ילעולם זער בעלי חיים דאורייתא התם בטעניה אי הכי אימא סיפא יבהמת ישראל ומשאוי עובד כוכבים עוב תעוב ואי בטעניה אמאי עוב תעוב משום צערא דישאל אי הכי אפילו רישא נמי רישא יבחמר עובד כוכבים סיפא בחמר ישראל מאי פסקת סתמא דמלתא איניש בתר חמריה אזיל והא וחדלת ועוב תעוב בפריקה הוא דכתיבי **א"ל** הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר **ט** צער בעלי חיים לאו דאורייתא ת"ש **ט** אוהב לפרוק ושונא למעון מצוה בשונא כדי לכוף את יצרו ואי סלקא דעתך זער בעלי חיים דאורייתא הא עדיף ליה אפ"ה כדי לכוף את יצרו עדיף ת"ש **ט** שונא שאמרו שונא ישראל ולא שונא עובד כוכבים אי אמרת זער בעלי חיים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא עובד כוכבים מי סברת אשונא דקרא קאי אשונא ידמתניתין קאי תא שמע רובין

מוקי לה צישראל שמוחר לשנאותו כגון שרשא צו דצר ערוה מה שיין צו לכוף יצרו **אי** שונא עובד כוכבים. ה"מ לשנויי ישראל צחנס ולעובד כוכבים בשכר:

מה

מסורת הש"ס

^[א] [שבת קמז:], ט [י"ז] אלא הא מנין], א [שבת קמז:], ד [מוספתא פ"ב], ט פסחים קיג: [מוספתא שס:], ו [י"ז דמתניתא, ו [שמות כג],

תורה אור השלם

¹ כי תראה חמור שגאף רביץ תחת משאו וחדלק מעוב לו עוב תעוב עמו: שמות כג ה

הגהות הב"ח

^[א] גמ' פטור לגמרי דלמא כ"ל זאת ו' ממק: (ט) רש"י ד"ה אי אמרת בשלמא לאו: (א) תוס' ד"ה מדברי וכו' דלונקלוס הגר שרף:

הגהות הגר"א

^[א] תוס' ד"ה לכוף. וי"ל כי. נ"ב ר"ל דא"י להקדים אצל מ"מ חייב ממש"ש:

מוסף רש"י

זער בעלי חיים דאורייתא. שנאמר עוב מעוב עמו ואיכא מאן דדריש טעמא דקרא משום זער בעלי חיים (שבת ככח:).